

вимог органів державного регулювання та нагляду у банківській сфері. З метою попередження в майбутньому помилок при створенні ефективної системи управління банком залишається обов'язковим врахування і виконання всіх економічних нормативів: нормативів капіталу; нормативів ліквідності ; нормативів кредитного ризику; нормативів інвестування.

Список літератури

1. Маркіна І.А. Методологічні питання ефективності управління / Маркіна І.А.: Фінанси України.-2000.-№6.- 24-32 с.
2. Новіков Б.В. Основи адміністративного менеджменту : навч. посіб. / Новіков Б.В., Сініюк Г.Ф., Круш П.В. - К. «Центр навчальної літератури», 2004.- 560 с.
3. Петик Л. О. Банківські кризи: теоретичний аспект / Петик Л. О., Федорова С. В.// Вісник Львівської державної фінансової академії. - 2009. - №17. - С. 135-141
4. Пікус Р.В. Управління фінансовими ризиками : опорний конспект лекцій / Р. В. Пікус, Н. В. Приказюк ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Екон. ф-т. - Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. - 227 с.

Одержано 10.12.15

УДК 330.3

Д.А. Шаповал, магістр. гр.ФК-14МЗ, В.П. Кравченко, доц., канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Банківське кредитування фізичних осіб

Розглянуто особливості стану кредитування населення банками України, визначенні особливості надання кредитних коштів, виявлення проблем у функціонуванні банків у сфері кредитування. Наданні пропозиції щодо можливих шляхів їх подолання.

банківське кредитування, кредити, фізична особа, кошти

Займаючи провідне місце в економіці країни кредитна діяльність формує передумови для ефективного розвитку суспільства, забезпечує необхідний рівень конкурентоспроможності суб'єктів господарювання та створює сприятливі можливості для високого добробуту громадян. За таких умов кредитна діяльність підлягає все - бічному дослідженню та вивченню.

У структурі банківських операцій на кредитні припадає близько 70 %, які характеризуються концентрацією високого рівня як доходу, так і ризику. Світова фінансова криза змушує банки ще й досі функціонувати в умовах негативних наслідків у вигляді проблемної заборгованості, дефіциту платоспроможних позичальників, недовіри клієнтів і залежності від ресурсів. Кредитна політика має будуватися з урахуванням проблем, що існують на ринку банківських кредитів, їх виявлення та усвідомлення може допомогти збільшити рівень прибутковості банку.

Процес кредитування в науковій літературі є досить розкритим, шляхи його проведення у своїх працях розглядали такі науковці, як В.Вітлінський, В.Мищенко, М. Савлук, Ю.Бугель, А.Мороз, О. Васюренко, Б. Івасів, Л. Примостка. Проте питання стану сучасного розвитку, наявних проблем і шляхів їх подолання залишаються не висвітленими.

Тому, метою дослідження є розгляд особливостей стану кредитування населення банками України у період після 2008 року, визначення особливостей надання кредитних коштів, виявлення проблем у функціонуванні банків у сфері кредитування та надання пропозицій щодо можливих шляхів їх подолання.

Банківський кредит - це форма кредиту, за якою грошові кошти надаються в позику банками. Комерційні банки, що мають ліцензію НБУ, є головною ланкою кредитної системи, вони одночасно виступають у ролі покупця і продавця наявних у суспільства тимчасово вільних коштів [1]. В таблиці 1 наведені дані по кредитам найбільших банків України станом на 01 жовтня 2015 року.

Таблиця 1 – Кредити видані юридичним та фізичним особам станом на 01.10.2015 року, тис.грн. [2]

№ Банк	Кредити всього	Кредити юр. особам	Кредити фіз. особам
1 ПРИВАТБАНК	181 362 098	156 967 504	24 394 594
2 ОЩАДБАНК	69 158 393	66 367 846	2 790 548
3 УКРЕКСІМБАНК	57 646 651	57 284 086	362 565
4 СБЕРБАНК РОСІЇ	46 321 290	45 751 839	569 452
5 ПРОМІНВЕСТБАНК	42 246 169	42 185 096	61 072
6 УКРСОЦБАНК	28 991 528	15 526 211	13 465 317
7 АЛЬФА-БАНК	26 961 280	23 340 049	3 621 230
8 РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ	25 961 118	18 366 597	7 594 521

Основними джерелами формування банківських кредитних ресурсів є власні кошти банків, залишки на розрахункових і поточних рахунках, залучені на депозитні рахунки кошти юридичних і фізичних осіб, міжбанківські кредити, та кошти одержані від випуску цінних паперів. Кожний комерційний банк ставить за мету забезпечити високу якість власного кредитного портфеля.

Основними принципами банківського кредитування є забезпеченість, строковість, платність та цільова направленість. Недотримання цих основних принципів призводить до певних проблем в кредитуванні, основними із них є зростання проблемних кредитів в портфелі банку, тобто це ті кредити, за якими несвоєчасно проводяться виплати процентів, а також основного боргу.

Виплати, як правило провадяться щомісячно до 25 числа. Якщо в процесі контролю виявиться затримка таких платежів, то банк надсилає клієнту попередження про несвоєчасну сплату процентів за кредит, а суму основного боргу переносить на рахунок прострочених кредитів. Таким чином кредит із розряду стандартних переходить до розряду проблемних.

На сьогодні більша частина проблемних кредитів в портфелях українських банків складають кредити, які були видані на довгостроковій основі в 2008 та 2014 роках, тобто в період світової економічної кризи. Недостатньо глибокий аналіз фінансового стану позичальника, відсутність дисконтування застави з врахуванням ризику його знецінення в докризовий період і призвели в період кризи до високого рівня проблемної заборгованості. Загалом проблемні кредити українських банків складають іпотечні кредити та автокредитування. Щодо проблемних споживчих кредитів, то в 2014 році за даними НБУ вони мали тенденцію до скорочення. Основною проблемою в автокредитуванні є те, що заставні автомобілі, які були взяті в кредит у 2008 та 2014 роках на сьогодні значно знизилися у ціні, а також мають певний знос, тому реалізація таких автомобілів для банків є проблематичною, а також їх продаж може навіть не повністю погасити борги [3].

Фахівці, які аналізують портфелі застав великих українських банків відзначають, що часто під багатомільйонні кредити закладалися товари в обороті, немайнові права на доходи майбутніх періодів, зобов'язання з оформлення застав в майбутньому. Вартість багатьох об'єктів нерухомості була також серйозно завищена, навіть враховуючи високі ціни на неї. При цьому де-факто опис і стан об'єктів застави фактично були сфальсифіковані. Можна передбачити, що при оцінці адекватності застав середнім менеджментом банків вочевидь допускалися зловживання.

Так, за даними НБУ загальний обсяг простроченої заборгованості за позиками 158 українських банків на 1 вересня 2014 р. склав 83,1 млрд. грн., що на 1,8 млрд. грн. (2,2%) більше є ніж на початку 2014 року.

Значний рівень проблемної заборгованості чинить тиск на фінансовий результат банківської системи. Так за підсумками I півріччя 2014 року співвідношення витрат на формування резервів до загального доходу банківської системи склало 29% проблемних кредитів. Чистий збиток банківської системи в I півріччі 2014 року склав 1,06 млрд. грн., об'єм валових і процентних доходів - 67,9 млрд. грн. і 54,9 млрд. грн. [4].

Вирішенням проблеми неповернення кредитів може бути продаж проблемної заборгованості. Традиційно продаж проблемних кредитів

в більшій мірі здійснюється колекторським фірмам та факторинговим компаніям, вони стягують борги на досудовому етапі. Факторингові компанії виступають посередниками між банками та колекторськими фірмами.

З серпня по грудень 2014 року банки продали колекторським і факторинговим компаніям понад 1,5 млрд. гри. кредитів за 1 - 11% від їх номінальної вартості. Низьку вартість боргів колектори пояснюють високим рівнем шахрайства по банківським кредитам (до 20 - 50%) і дефіцитом інформації про позичальників.

Таким чином можна стверджувати, що з одного боку виникнення проблемної заборгованості зумовлене негативними наслідками фінансової кризи, з іншого - серйозними помилками в кредитній політиці самих банків і з третього - умисними неплатежами позичальників.

Нажаль збільшення частки проблемних кредитів в портфелі банку це не єдина проблема, яка існує в банківському кредитуванні на сьогодні, наприкінці 2014 року підвищилися ставки за кредитами. Зміни торкнулися іпотечного кредитування, а також у деяких банках відбулося не значне згортання кредитування [5].

Тож однією з причин підвищення ставок по кредитах є залученням дорогих ресурсів зокрема по депозитам. Таким чином наприкінці 2014 року ставки по депозитам складали 23 - 25% річних, як правило на термін в 2-3 місяці на вклади в гривні Це є свідченням того, що банкам не вистачає гривні і тому вони залучають більш дорогі ресурси. Причиною нестачі гривневих ресурсів в банках є перш за все зниження курсу національної валюти і бізнесу, такі настрої спричинили дострокові розірвання гривневих депозитів, з метою переведення їх у валюту.

На наш погляд, удосконалення процесу кредитування фізичних осіб в умовах нестабільності в банківській сфері, повинно здійснюватися за різними напрямками, зокрема, такими як: модернізація скорингових моделей при аналізі конкурентоспроможності фізичних осіб, вдосконалення аналізу та контролю ризиків банку, вдосконалення методики формування страхового резерву при роботі з проблемними кредитами, розмежування функцій в кредитному процесі та вдосконалення методології обліку кредитних операцій.

Список літератури

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000р., зі змінами і доповненнями // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Кредити і структура портфеля // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://forinsurer.com/ratings/banks/15/9/12>
3. Аналіз операційного середовища та загального стану банківської системи [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.credit-rating.ua/ua/analytics/analytical-articles/12922>
4. Ачкасов М. В. Споживчі кредити [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.consumerinfo.org.ua/must_know/quality/
5. Герасименко Р.А., Дегтярева М.С. Проблемні позики та прогнозування їх частки в кредитному портфелі банку / Р.А.Герасименко, М.С. Дегтярьова // Вісник Національного банку України. - 2012. - № 4 (194). - С.40 – 46

Одержано 11.12.15

УДК 628.14

Н.В. Ковальчук, викл. М.М.Труш, викл.

Кіровоградський національний технічний університет, м.Кіровоград

Програма розрахунку характеристик відцентрового насосу з визначенням параметрів робочої зони

Розроблені алгоритм і програма розрахунків характеристик відцентрового насоса дають можливість за короткий час виконати обчислення великої кількості точок. В результаті чого побудовані криві характеристик будуть точніше описувати залежності розрахованих параметрів. Крім того отримані координати робочої зони насоса дають можливість оцінити доцільність встановлення даного насосу в конкретних умовах.

відцентровий насос, характеристики насоса, витрата, напір, потужність, коефіцієнт корисної дії, робоча зона насоса

Роботу насосу можна охарактеризувати системою трьох кривих: $H=f(Q)$; $N=f(Q)$ і $\eta_n=f(Q)$, ці криві називаються характеристикою

© Н.В. Ковальчук, викл. М.М.Труш, 2015